

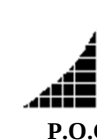

גיא מר-חיים
שותף-בכיר
פ.י.א.ו.סי. היי טק (1992) בע"מ
יעוץ אסטרטגי

טל. 052-6868748
פקס. 08-8699619
gai.marchaim@gmail.com

כרטיסי אשראי והוזלת האשראי הצרכני

עולם
הפוך

P.O.C

כרטיסי אשראי
כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

הזדמנות

▼ "עולם הפוך": ענף הבנקים בישראל
משתמש בכרטיסי אשראי ככלי עיקרי
לייקור האשראי הצרכני.

▼ במודל האמריקאי, כרטיסי אשראי
מהווים כלי עיקרי להוזלה משמעותית
של האשראי הצרכני.

▼ לשם כך, נדרש להגביר את התחרות
בשוק על-ידי הכנסת גורמים חדשים
לענף הסובל מריכוזיות גבוהה.

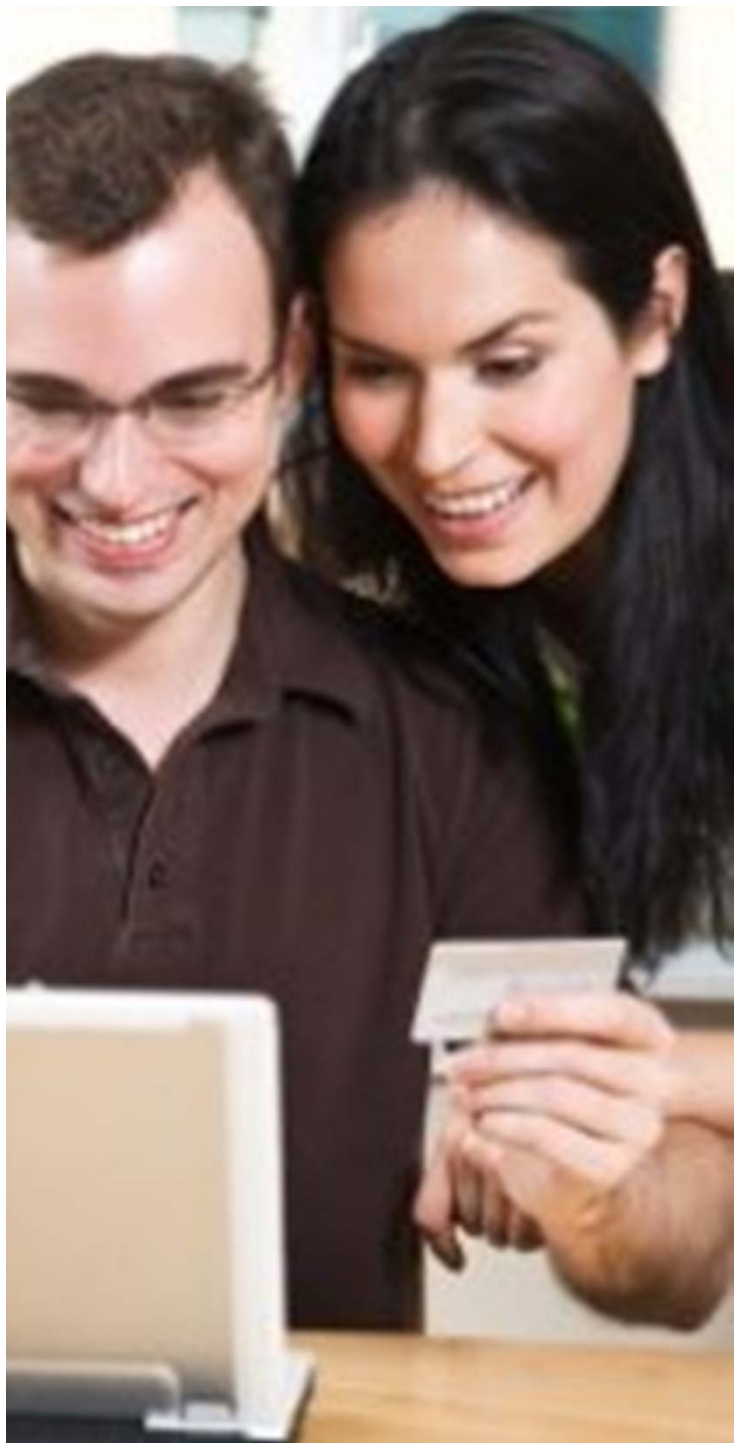
כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

כלי מרכזי לאשראי צרכני

- ▼ ענף כרטיסי האשראי נותן ללקוח אשראי צרכני מתגלגל (Revolving), באמצעות חשבון אשראי וכרטיס אשראי.
- ▼ אמצעים אלה מאפשרים ללקוח לשלם לבתי עסק ולמשוך מזומנים ממכשירי ATM ("כספומט").
- ▼ תשלומים ומשיכות אלה מקטינים את מסגרת האשראי הפנויה המתנהלת בחשבון האשראי.
- ▼ הלקוח חייב לפרוע כל חודש לפחות חלק מהאשראי, כאשר כל פרעון מגדיל את מסגרת האשראי הפנויה בחשבון.
- ▼ הלקוח משלם ריבית חודשית על יתרת האשראי שלא פרע בחשבון האשראי.

מערכים עיקריים

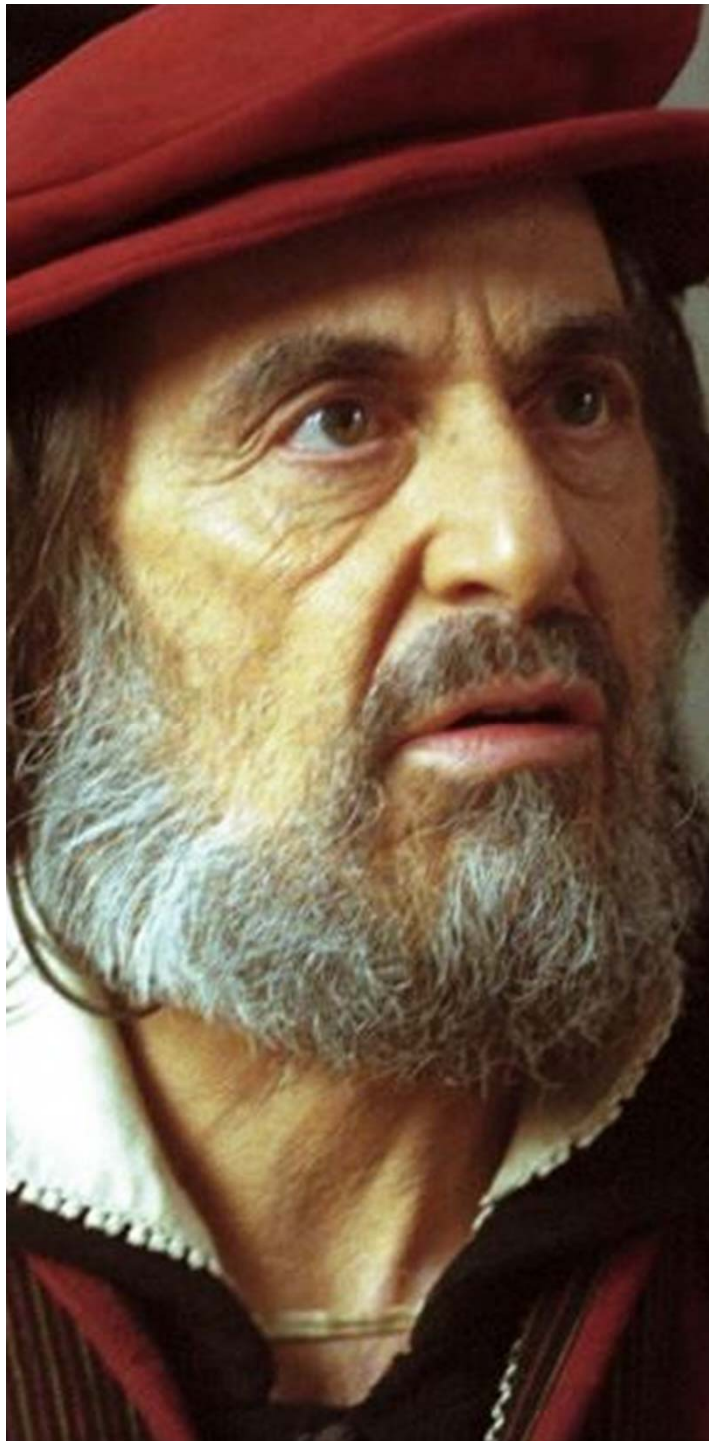
1. מערך ניהול חשבונות אשראי ללקוחות (כמו חשבונות בנק), המנהל חיובים, זיכויים ויתרות, מול הספקים ונותני האשראי.
2. מערך כרטיסי אשראי, המנפק כרטיסים ללקוחות וקולט את החיובים בגין השימוש בכרטיסי האשראי.
3. מערך ספקים, המספק שירותי גביה לספקים של הלקוחות וקולט את הזיכויים בגין השימוש בכרטיסי האשראי.
4. מערך אשראי, המנהל את מסגרות האשראי מול ספקי האשראי ומספק להם שירותי גביה לפרעון האשראי על-ידי הלקוחות.

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

האתגר: מנוף להוזלת האשראי הצרכני

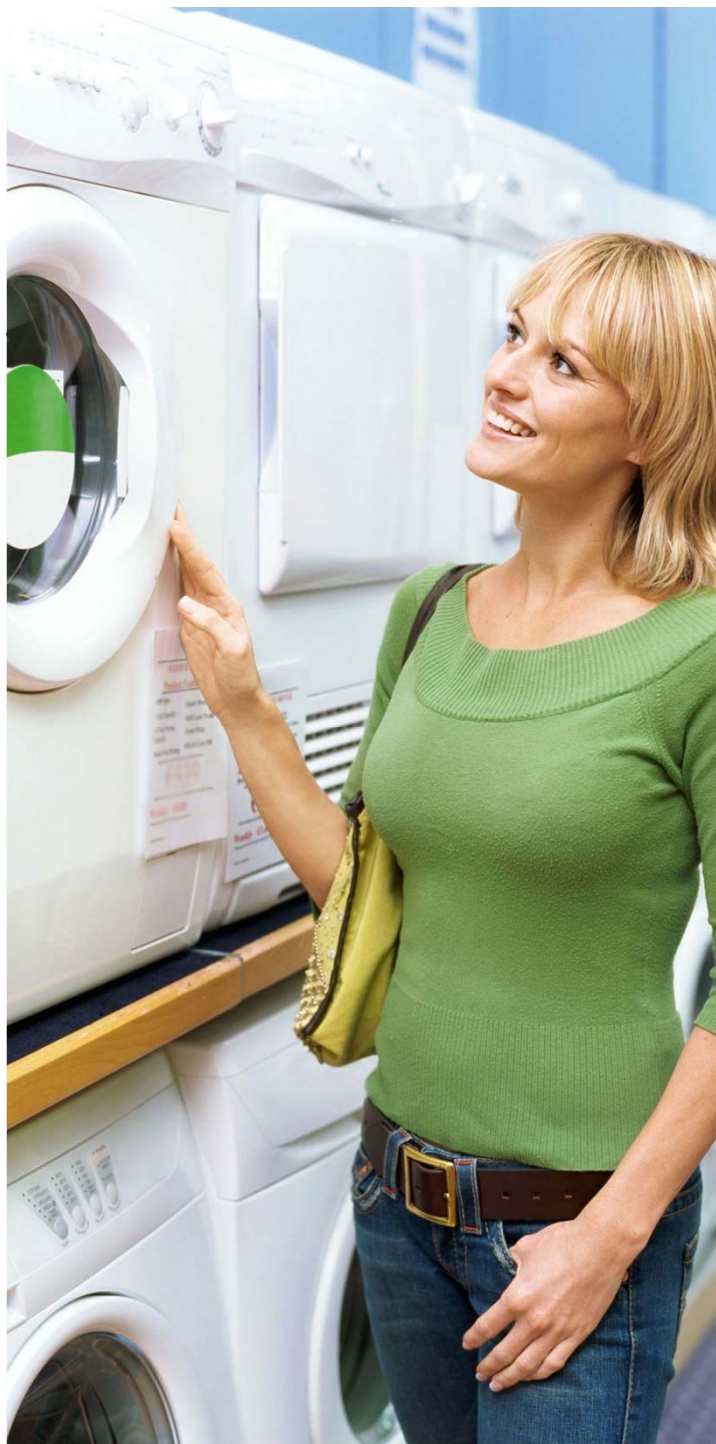
- ▼ כרטיסי אשראי החלו את דרכם בסוף שנות ה-50 בארה"ב, כאשר מטרתם העיקרית להוות כלי תחרותי של הבנקים בשיווק אשראי צרכני.
- ▼ כרטיס האשראי שם מאפשר לבנק המנפיק לתת אשראי צרכני ללקוח של בנק אחר, מבלי שאותו לקוח צריך להעביר אליו את חשבונותיו מהבנק האחר.
- ▼ כרטיס האשראי מחובר לחשבון אשראי (קרדיטורי), שהוא איננו חשבון עובר ושב, והלקוח צריך להעביר לחשבון זה תשלום חודשי מינימלי כפרעון.
- ▼ רק על היתרה לתשלום (המינוס) שנשארת בחשבון משלם הלקוח ריבית.
- ▼ הכלי המרכזי לשיווק האשראי וכרטיסי האשראי הוא ריבית אטרקטיבית, שהיא נמוכה מהריבית הנהוגה בבנק הקבוע של הלקוח הפוטנציאלי.

כרטיסי אשראי
כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

"עולם הפוך": הסוד של הבנקים בישראל

- ▼ בישראל המצב הפוך: כרטיס האשראי הוא המנוף העיקרי של הבנקים לייקור האשראי הצרכני.
- ▼ הבנקים משווקים את כרטיס האשראי שהם מנפיקים רק ללקוחותיהם, ונמנעים מלשווק את כרטיסי האשראי שלהם ללקוחות של בנקים אחרים.
- ▼ במקום לחבר את כרטיס האשראי לחשבון קרדיטורי נפרד, הם מחברים את כרטיס האשראי של לקוחותיהם לחשבון העו"ש, שבו הרבית היא הגבוהה ביותר (כמעט בגובה ריבית של "שוק אפור").
- ▼ אשראי של הבנק דרך כרטיס האשראי נושא ריבית עוד יותר גבוהה מריבית העו"ש, למרות שמסגרת האשראי של הכרטיס היא חלק ממסגרת האשראי הכללית ללקוח, והוא יכול להחליפה במסגרת עו"ש זולה יותר.
- ▼ חברות כרטיסי האשראי שבבעלות הבנקים נותנות אשראי "חוץ-בנקאי" בריבית עוד יותר גבוהה מכרטיס האשראי הבנקאי.

כרטיסי אשראי
כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

"עולם הפוך": תשלומים בכרטיס אשראי

בתי עסק רבים מציעים לשלם בתשלומים בכרטיס אשראי, כאילו בית העסק נותן אשראי בתשלומים, אך בפועל:

▼ בחיוב כרטיס אשראי ב"עסקה בתשלומים" מחויב חשבון האשראי של הלקוח במלוא סכום העסקה באופן מיידי.

▼ המשמעות היא שמסגרת האשראי הפנויה לכרטיס ירדה במלוא סכום העסקה.

▼ משמעות "התשלומים" בעסקה היא פרעון בתשלומים של חשבון האשראי של הלקוח מול חשבון העו"ש שלו, ואי-חיוב הלקוח ברבית על "התשלומים" שלא הגיע מועד פרעונם.

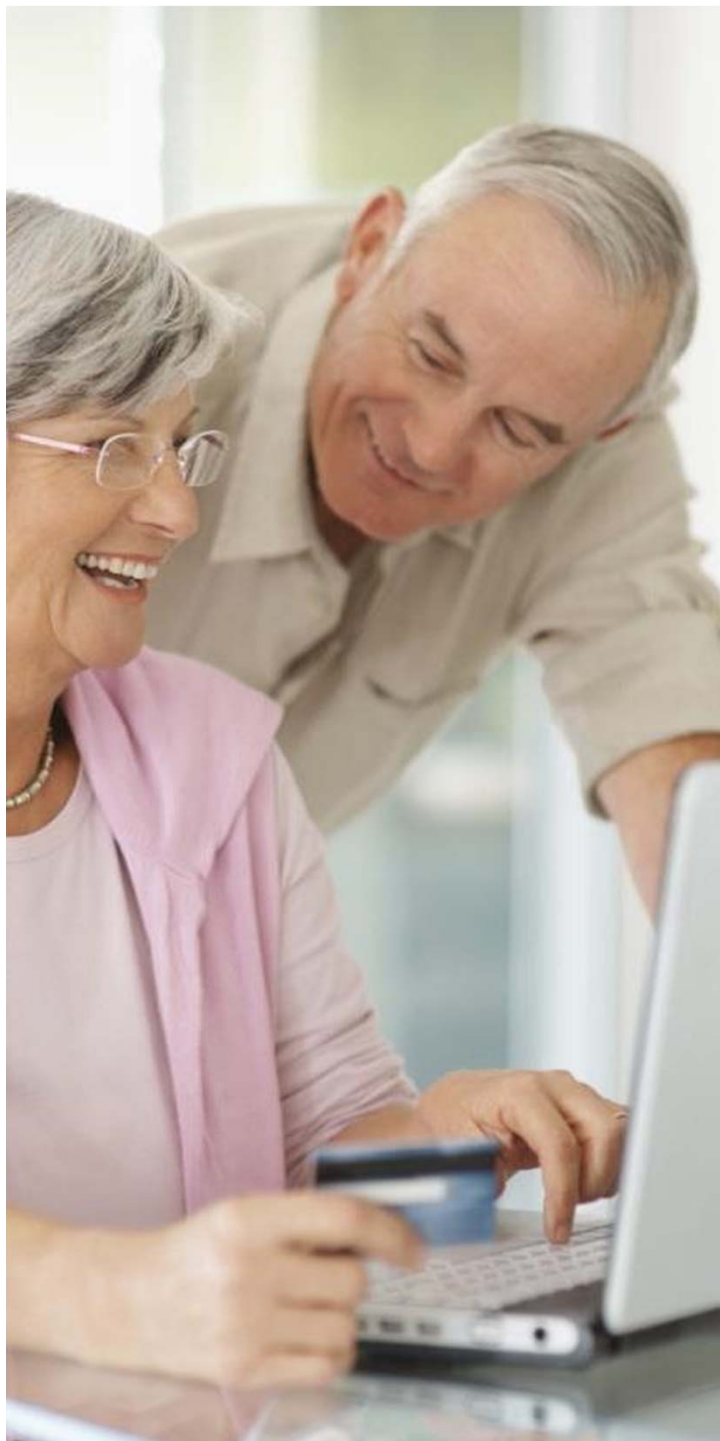
▼ כלומר, למעשה "עסקה בתשלומים" היא עסקה שבה הלקוח נותן תשלומים לעצמו, ובית העסק נושא רק בריבית על התשלומים.

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

"עולם הפוך": חשאיות היא המפתח להצלחה

- ▼ הבנקים לא מתחרים בכרטיסי האשראי זה בזה
- ▼ לא מדברים על זה בתקשורת
- ▼ "מסיטים את האש" לעבר העמלות הצולבות מול בתי העסק
- ▼ "מטפטים" כל הזמן את חשיבות היציבות של המערכת הבנקאית ...

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

"עולם הפוך": שמירה על הרגלי הצרכן

- ▼ חשבון העו"ש הוא מוקד פעילות הבנק מול הצרכן הפרטי, והכל מקושר אליו. חשבון קרדיטורי "יוק".
- ▼ לצרכן הפרטי יש פחד עמוק מלקחת "הלוואה", למרות ש"מסגרת למינוס" בחשבון העו"ש היא בעצם הלוואה יקרה.
- ▼ הגדלת מסגרת אשראי באמצעות כרטיסי אשראי היא פתרון נוסף ללקוח שחושש לקחת הלוואות, למרות שהאשראי בכרטיסי אשראי הוא הלוואה עוד יותר יקרה מ"המינוס" בעו"ש.
- ▼ כרטיס אשראי הוא מוצר נוחיות שהבנק נותן ללקוח, ועבור הבנק זה נראה "טבעי לחלוטין" שהלקוח ישלם על כך פרמיה יקרה ...

כרטיסי אשראי
כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

הפתרון להוזלת האשראי הצרכני

1. להכניס גורמים פיננסיים חוץ-בנקאיים
לאשראי צרכני באמצעות כרטיסי אשראי
2. להעמיד תשתית סליקה מתאימה לרשות
גורמים אלה
3. לבנות רגולציה שתקל על כניסת גורמים
אלה לענף
4. להגביר את מודעות הצרכן להוזלת האשראי
הצרכני

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

1. הכנסת שחקנים חדשים לענף

- ▼ ירידת התשואות באפיקים הסולידיים, ובעיקר באפיקי האג"ח, הופכת את האשראי הצרכני לאפיק השקעה אטרקטיבי.
- ▼ המשקיעים המוסדיים (חברות ביטוח, קרנות וקופות, בתי השקעות) הם הגורם בעדיפות ראשונה להיכנס לתחום זה.
- ▼ הבנקים למשכנתאות, הנהנים מעודף בטחונות ועובדים עם לקוחות של בנקים אחרים, הם גורם נוסף בעדיפות להיכנס לתחום זה.
- ▼ "ארגוני המונים" וגופים אשראי נוספים הפועלים על-גבי האינטרנט יוכלו להיכנס לאשראי צרכני בסיוע כרטיסי אשראי.
- ▼ כרטיס האשראי הוכיח את עצמו כמוצר נוחות שהצרכן אוהב לקחת באמצעותו אשראי צרכני.

2. העמדת תשתית סליקה מתאימה

- ▼ תשתית סליקה הכרחית לניהול כרטיסי אשראי:
- ▼ סליקה מול הקמעונאי, המרוכזת כיום בידי חברות האשראי.
- ▼ סליקה מול נותן האשראי ומול הצרכן, המרוכזת כיום בידי הבנקים.
- ▼ אין שום מניעה כי גורמים חדשים שיכנסו לענף יתחברו לתשתיות הסליקה הקיימות.
- ▼ אם הבנקים וחברות האשראי יחסמו התקשרות של גורמים חדשים, מדינת ישראל יכולה לשדרג בהתאם את תשתית הסליקה שנמצאת בבעלותה - בנק הדואר.

כרטיסי אשראי
כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

3. רגולציה מקלה לשחקנים החדשים

▼ מדובר ברגולציה של תיק אשראי סטנדרטי

▼ מאגר "הסטורית נתוני אשראי" איננו הכרחי לכך

4. הגברת מודעות להוזלת האשראי

▼ הרבה יחסי ציבור

▼ הסתייעות בכתבים כלכליים בכל ערוצי המדיה, שישמחו לפעול אם יקבלו תמיכה בנושא

▼ הרבה דיונים בנושא בכל פורום אפשרי

▼ צריך לזכור - האתגר הוא הוזלת האשראי הצרכני בכללותו, לאו דוקא דרך כרטיס אשראי !

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

הפרדת חברות האשראי מהבנקים ? - אין סיבה !

קודם כל, מי יקנה את חברות האשראי מהבנקים?

- ▼ **המגזר החוץ-בנקאי**, הנשלט על-ידי חברות הביטוח, ריכוזי לא פחות מהבנקים, והשתלטותו על חברות האשראי יהיה בבחינת "מהפח אל הפחת".
- ▼ **המגזר הריאלי (הלא-פיננסי)** מנוע לפי חוק הריכוזיות, מכיון שאסורה שליטה של גורם אחד גם בחברה פיננסית גדולה וגם בחברה ריאלית גדולה.
- ▼ **המגזר הציבורי** עסוק כרגע בהפרטה ואינו תומך בהלאמה.
- ▼ **חברות זרות** יגרמו לאובדן שליטה ישראלית בתשתיות מקומיות חשובות.
- ▼ היחידים שיכולים להרשות לעצמם לרכוש את חברות האשראי ולא נופלים באחד מארבעת המגזרים הנ"ל הם זוכים בלוטו או גורמים אחרים מענף ההימורים ...

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

הפרדת חברות האשראי מהבנקים ? - אין סיבה !

- ▼ הבעיה המרכזית היא בריכוזיות של ענף הבנקים, המונעת תחרות בין הבנקים, ולא באינטגרציה האנכית שלהם בשרשרת הערך.
- ▼ תשתית הסליקה של חברות האשראי מחוברת עמוקות לתשתית הסליקה של הבנקים.
- ▼ במקרה דומה: ועדת חייק, שבחנה את השפעת ההפרדה המבנית (הקטנת הריכוזיות) שנעשתה בענף התקשורת על התחרותיות, קבעה כי ההפרדה המבנית היא גורם הפוגע בתחרות בענף "ומונע ירידת מחירים בשוק". לענף הבנקאות מאפיינים דומים לענף התקשורת.
- ▼ מצד שני, להשתמש נגד הבנקים בטקטיקת הפחדה באיומים להפריד מהם את חברות האשראי, רק כדי להשיג את שיתוף-הפעולה שלהם, זה בטח לא יזיק ...

כרטיסי אשראי כלי עיקרי להוזלת האשראי הצרכני

סיכום

▼ בארה"ב מהווים כרטיסי האשראי כלי מרכזי להוזלת האשראי הצרכני.

▼ הבנקים שם משווקים אותם ללקוחות של בנקים מתחרים, מחברים אותם לחשבונות קרדיטוריים בלבד, ומקדמים אותם על-ידי ריביות נמוכות מהקיים.

▼ בישראל "עולם הפוך", בו הבנק משווק את כרטיסי האשראי רק ללקוחותיו, מחבר אותם לחשבון העו"ש באשראי בריבית גבוהה, ומציע דרכם אשראי נוסף בריבית עוד יותר גבוהה.

▼ הפתרון להוזלת האשראי הצרכני הוא:

1. הכנסת גורמים חדשים לענף כרטיסי האשראי
2. העמדת תשתית סליקה מתאימה
3. העמדת רגולציה מקלה
4. הגברת מודעות הצרכן להוזלת האשראי הצרכני

▼ אין סיבה להפריד את חברות האשראי מהבנקים כל עוד הם ישתפו פעולה, מאחר שהבעיה היא בתחרות בין הבנקים ולא באינטגרציה האנכית.

▼ במקרה דומה בענף התקשורת קבעה ועדת חייק, כי הפרדה המבנית בענף פוגעת בתחרות ומונעת ירידת מחירים.

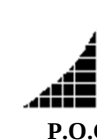

גיא מר-חיים
שותף-בכיר
פ.י.א.ו.ס.י. היי טק (1992) בע"מ
יעוץ אסטרטגי

טל. 052-6868748
פקס. 08-8699619
gai.marchaim@gmail.com

כרטיסי אשראי והוזלת האשראי הצרכני

עולם
הפוך

P.O.C